

2 0 2 3

SANSKRIT

(Honours Core)

Paper : SKT-HC-6026

(Sanskrit Composition and Communication)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

UNIT—I

(Samāsa, Voice and Kṛt)

(Marks : 20)

1. Write down the व्यासवाक्य and the name of the Samāsa in the following words : 1×5=5

निम्नलिखितशब्दानां व्यासवाक्यं समासनाम च लिखतु—

लम्बोदरः ; पितरौ ; घनश्यामः ; पङ्कजम् ; चन्द्रशेखरः।

2. Give the resultant form and the name of the Samāsa in the following words : 1×5=5

निम्नोद्धृतानां समस्तपदं समासनाम च दातव्यम्—

वधू च वरः च ; महान् आत्मा यस्य ; पुरुषः व्याघ्रः इव ;
जाया च पतिः च ; दश आननानि यस्य।

3. Change the voice in the following sentences

(any five) :

1×5=5

अधोलिखितेषु पञ्चवाक्यानां वाच्यं परिवर्तनीयम्—

- (a) शिष्यः गुरुं प्रश्नं पृच्छति।
 (b) बालिकाः बहुश्रमेण शास्त्राणि पठन्ति।
 (c) पूर्णिमाकाले अहं पूर्णं चन्द्रं दृष्टवान्।
 (d) नीयते अश्वः तत्र जनैः।
 (e) मात्रा रक्षितः पुत्रः विपदः।
 (f) अभिशप्तः यक्षः रामगिर्याश्रमं गतवान्।
 (g) भारतवर्षं बहून् वैदेशिकजनान् पालयति।
 (h) पितामह्या रात्रौ सदैव उच्यते रामायणी कथा।

4. (a) Derive the following words :

1×5=5

निम्नलिखितानां पदानां व्युत्पत्तिः करणीया—

आनेतव्यम् ; पृष्ठा ; उक्त्वा ; गमनीयः ; कार्यम्।

Or / अथवा

(b) Define कृतप्रत्यय. Show the use of five different कृतप्रत्ययस्य through examples.

कृतप्रत्ययस्य लक्षणं किम्? उदाहरणेन पञ्चप्रकारस्य कृतप्रत्ययस्य व्यवहारः प्रदर्शनीयः।

UNIT—II

(Translation and Communication)

(Marks : 40)

5. Translate into Sanskrit :

10

संस्कृतानुवादः करणीयः —

India is a land of varieties from different angles. From ancient time till date, it remains the land of Sanātana Dharma. Our country can be called the land of divinity. Even in modern days India can teach the world the importance of spirituality. The song of unity is the greatest treasure of our country.

6. Translate into English :

10

आङ्गलभाषायाम् अनुवादः करणीयः —

(a) कक्षायां चलति गुरुशिष्ययोर्मध्ये गणितशास्त्रविषयकः वार्तालापः। शिक्षार्थिजनानां प्रश्नान् श्रुत्वा आचार्यः एकैकं विषयम् अवलम्ब्य विचारयति। विचारकाले पुनः पुनः नवीनाः प्रश्नाः समागच्छन्ति। अनेन न हि गुरोः मनसि विरागः जातः, परन्तु हसन् एव स प्रतिप्रश्नं गृह्णाति। शिक्षकस्य अयं सुव्यवहारः छात्राणां कृते बहूपकारकः जायते।

Or / अथवा

(b) वसन्तसमयः मनुष्याणां मनसि आनन्दातिशय्यम् आनयति। पुष्पिताः वृक्षाः फलसमृद्धाः विटपाः किशलयसञ्चद्धाः द्रुमाः च नयनं मोदयन्ति। अस्मिन् समये विहगाः कूजयन्ति, मयूराः नृत्यन्ति, जनाः च नृत्यगीतमुखराः जायन्ते। असमप्रदेशेऽपि अपरापरस्थानवत् वसन्तः स्वसौन्दर्यं प्रकटयति। अत्रत्याः जनाः अपि अस्मिन् समये हर्षोल्लासप्रकट्यमानाः सन्तः प्रकृतिम् उद्दिश्य कृतज्ञतां निवेदयन्ति।

7. (a) Write a letter to your mother asking money for the treatment of one of your friends.

10

मित्रस्य एकस्य चिकित्साकरणार्थम् अर्थस्य प्रयोजनमस्ति इति विषयमधिकृत्य मातुः सकाशे पत्रमेकं लेखनीयम्।

Or / अथवा

(b) Write an application to your Principal seeking permission to visit the Viśvanātha temple of Kāśī as a study tour.

शैक्षिकभ्रमणकार्यक्रमरूपेण काशीस्थितविश्वनाथमन्दिर-दर्शनार्थम् अनुमतिं प्रार्थयित्वा अध्यक्षसमीपे आवेदनपत्रम् एकं लिखतु।

8. Compose a short story on the basis of the following outlines (in Sanskrit) :

5

अधोलिखितसंकेतपदजातम् आधारीकृत्य लघुकथाम् एकाम् उपस्थापयतु—

(a) शशकः कच्छपः च ... धावनप्रत्याह्वानम् ... शशकः तीव्रगतिः ... धीरः कच्छपः ... शशकः शेते ... समयः गतः ... कच्छपः विजेता।

Or / अथवा

(b) गुरुः द्रोणाचार्यः—कौरवाः पाण्डवाः च ... धनुर्विद्याम् अध्यापयति ... परीक्षाकालः ... वृक्षे पक्षी स्थापितः ... अन्ये वृक्षशाखादिकं दृष्टवन्तः ... अर्जुनः विहगचक्षु अपश्यत् ... सफलता आगता।

9. (a) Create a conversational scene on the basis of the discussions between two friends about the beauty of Assam (in Sanskrit).

5

असमसौन्दर्यम् अवलम्ब्य मित्रद्वयस्य मध्ये वार्तालापः चलति—इति विषयमधिकृत्य एकं कथोपकथनदृश्यम् उपस्थापयतु (संस्कृतभाषया)।

Or / अथवा

(b) Construct a scene of conversation between two sisters on the topic of women's liberation (in Sanskrit).

महिलास्वातन्त्र्यम् अवलम्ब्य भगिनीद्वयम् आलापनिरतम्
अस्ति। अस्मिन् प्रसङ्गे एकं कथोपकथनदृश्यम् उपस्थापयतु
(संस्कृतभाषया)।

UNIT—III

(Essay)

(Marks : 20)

10. Write an essay in Sanskrit on any one of the following topics : 10

अधोलिखितात् विषयद्वयात् एकं गृहीत्वा एकः प्रबन्धः विरचनीयः
संस्कृतभाषया—

(a) श्रीमद्भगवद्गीता

(b) धर्मशास्त्रम्

11. Write an essay on any one of the following modern topics (in Sanskrit) : 10

अधोलिखितयोः आधुनिकविषययोः एकतरम् अवलम्ब्य एका रचना
उपस्थापनीया (संस्कृतभाषया)—

(a) संगणनयन्त्रः

(b) आधुनिकभारतस्य उन्नतिः

***